

Antropogén hatásra bekövetkezett hidromorfológiai változások a Dráván

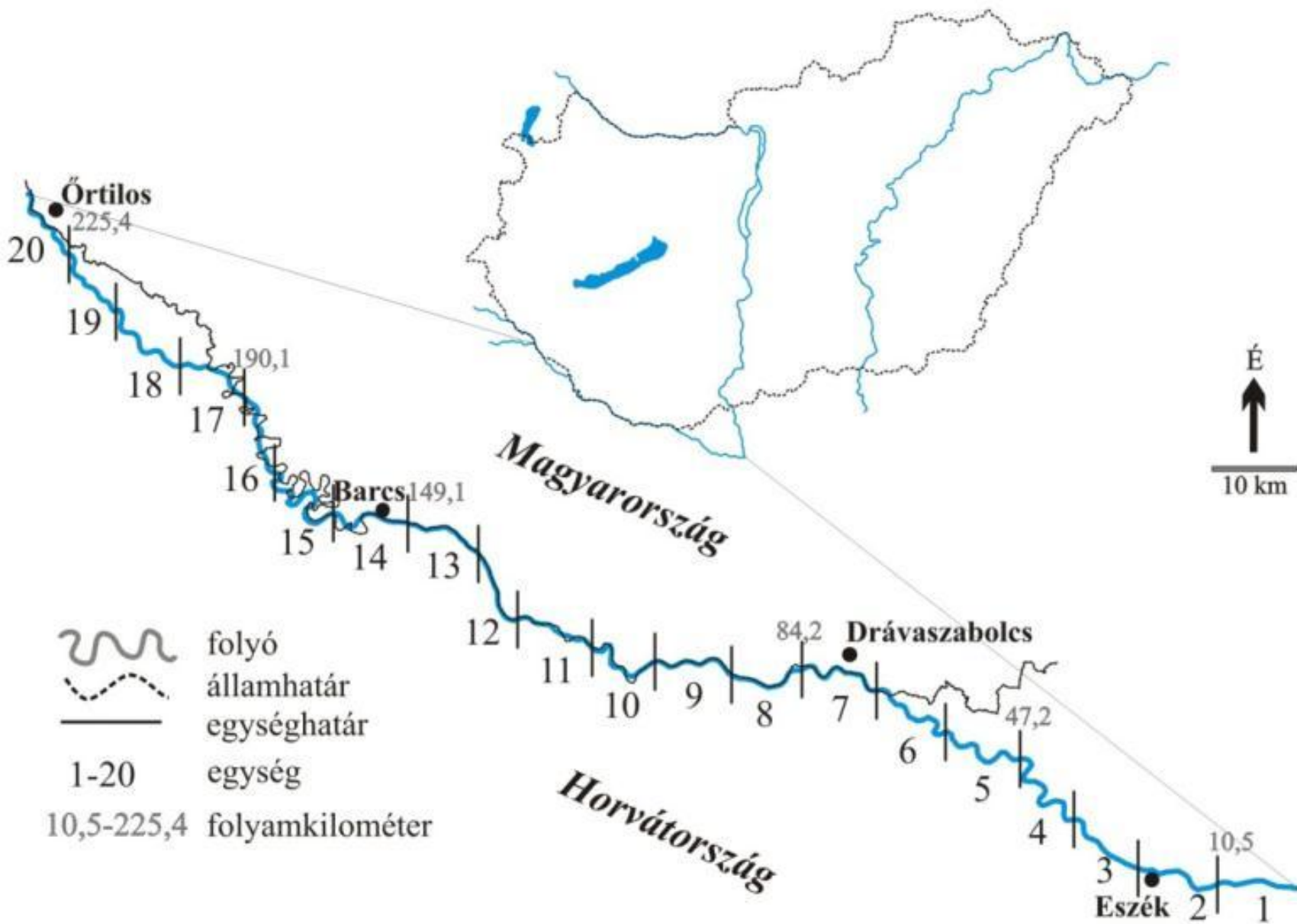
Andrási Gábor

Témavezető: Dr. Kiss Tímea
SZTE, TTIK

Természeti Földrajzi és Geoinformatikai Tanszék
2014

Mintaterület

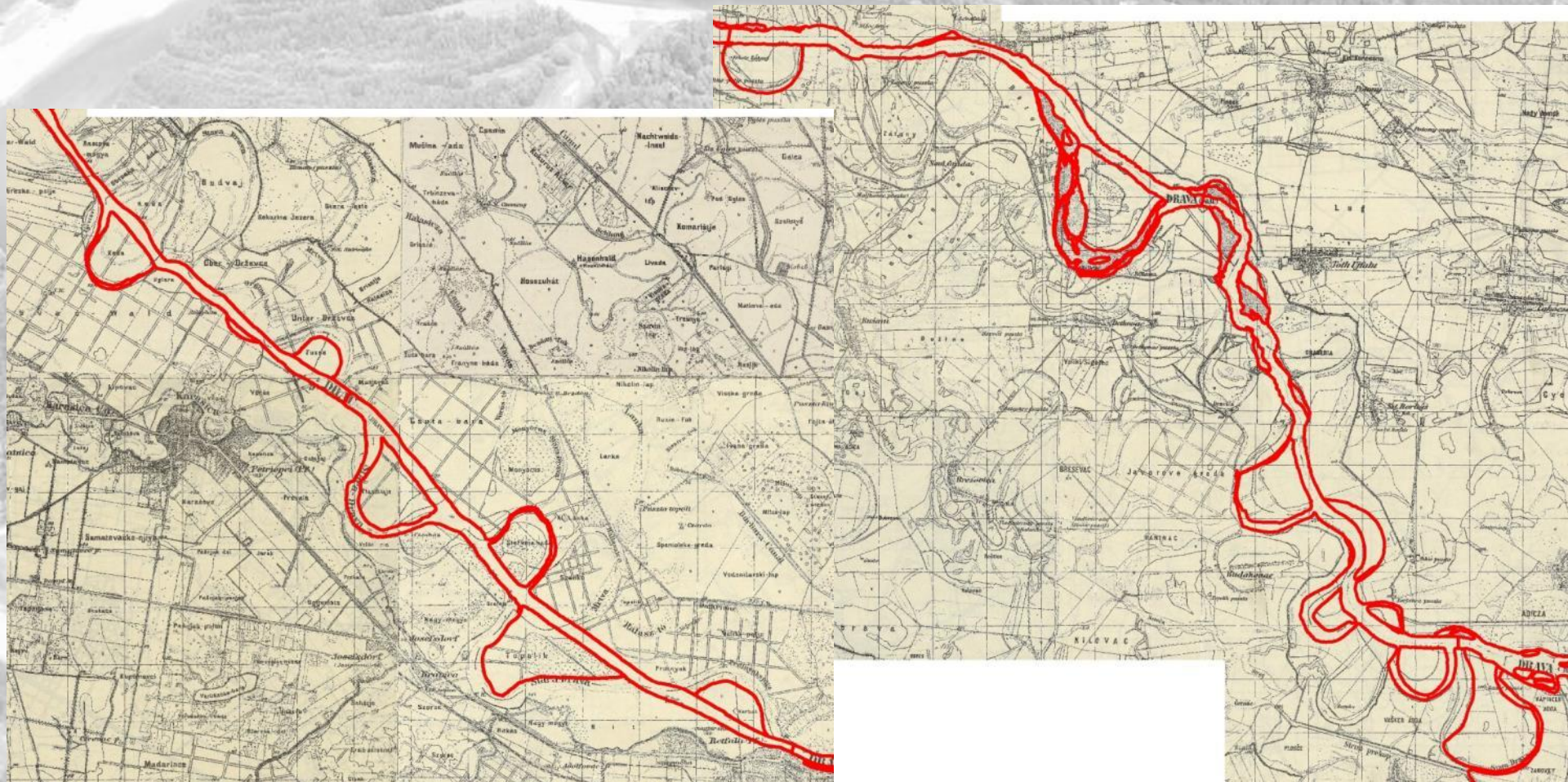

Kanyarulat-átvágások

1784-1848 : 62 helyen (182 km-rel rövidítették le)

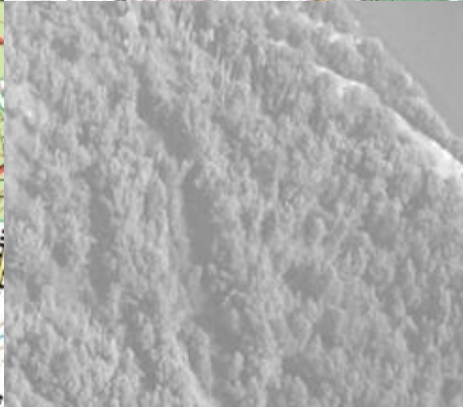
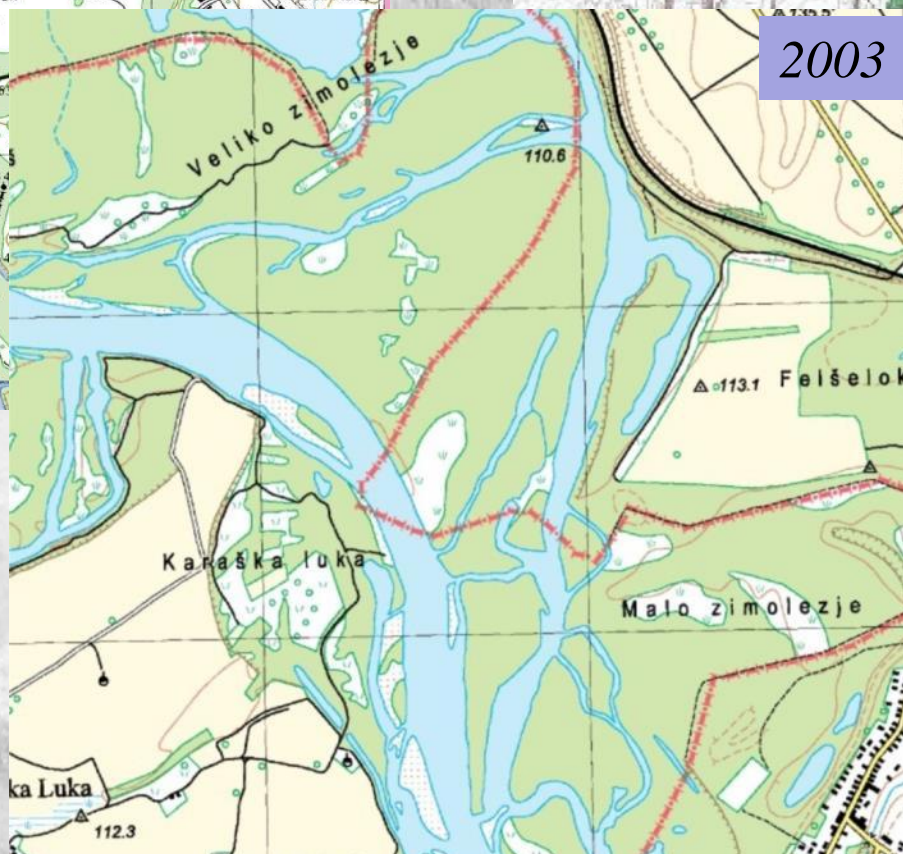
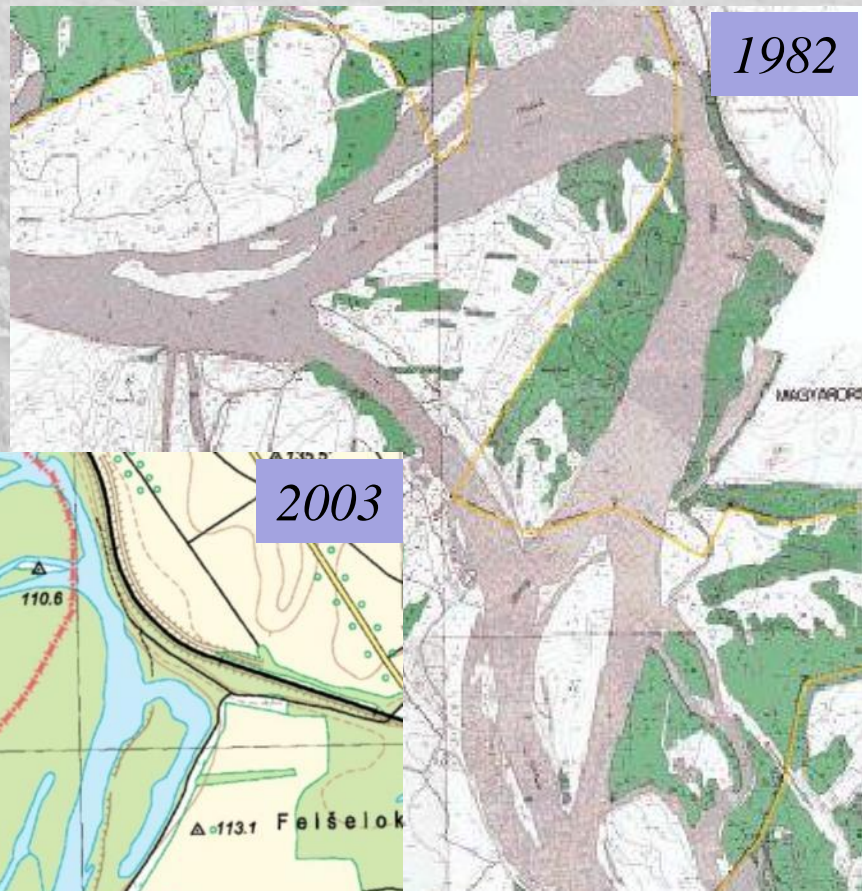
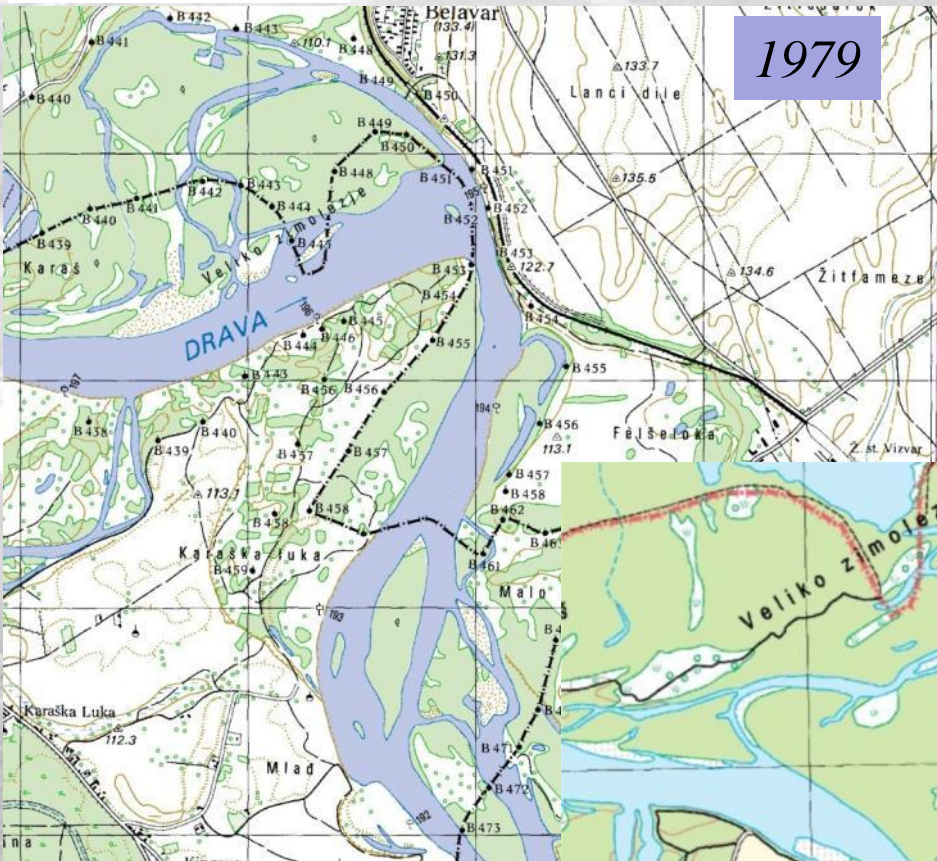
1979-1982: vízvári Öreg-kanyar (193-197 fkm) (2 km-rel rövidítették le)

1993-1994: zalátai és drávasztárai kanyarok (108-111 fkm) (750 m-re rövidítették le)

Vízvári Öregkanyar

Szabályozások

Sarkantyúk és partbiztosítások

Sarkantyúk és partbiztosítások

Vízerőművek és tározók

1. Dubrava 254+000	12. Lavamüd 468+500
2. Cakovec 278+000	13. Schwabeck 474+600
3. Varazsd 302+000	14. Edling 491+000
4. Formin 353+000	15. Annabücke 515+400
5. Zlatolicje 383+600	16. Ferlach-Maria rain 530+400
6. Mariborski otok 389+500	17. Feistritz-Ludmannsdorf 539+400
7. Fala 405+100	18. Rosegg-St Jakob 554+400
8. Ozbaht 413+700	19. Villach 580+800
9. Vuhred 426+300	20. Kellerberg 590+900
10. Vuzenica 439+500	21. Paternoin 601+200 fkm
11. Dravograd 451+400	22. Strassen-Amlach 715+700

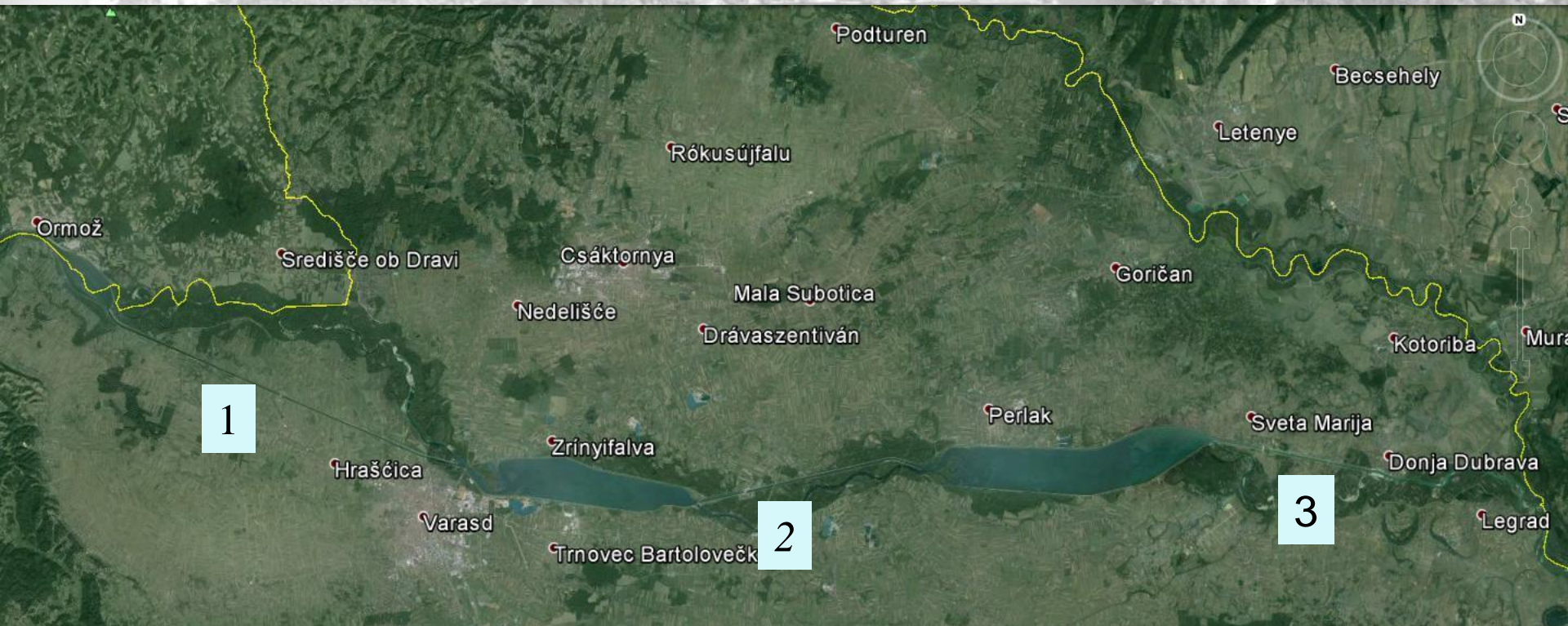
Forrás: <http://realzoldek.hu/>

Vízerőművek és tározók

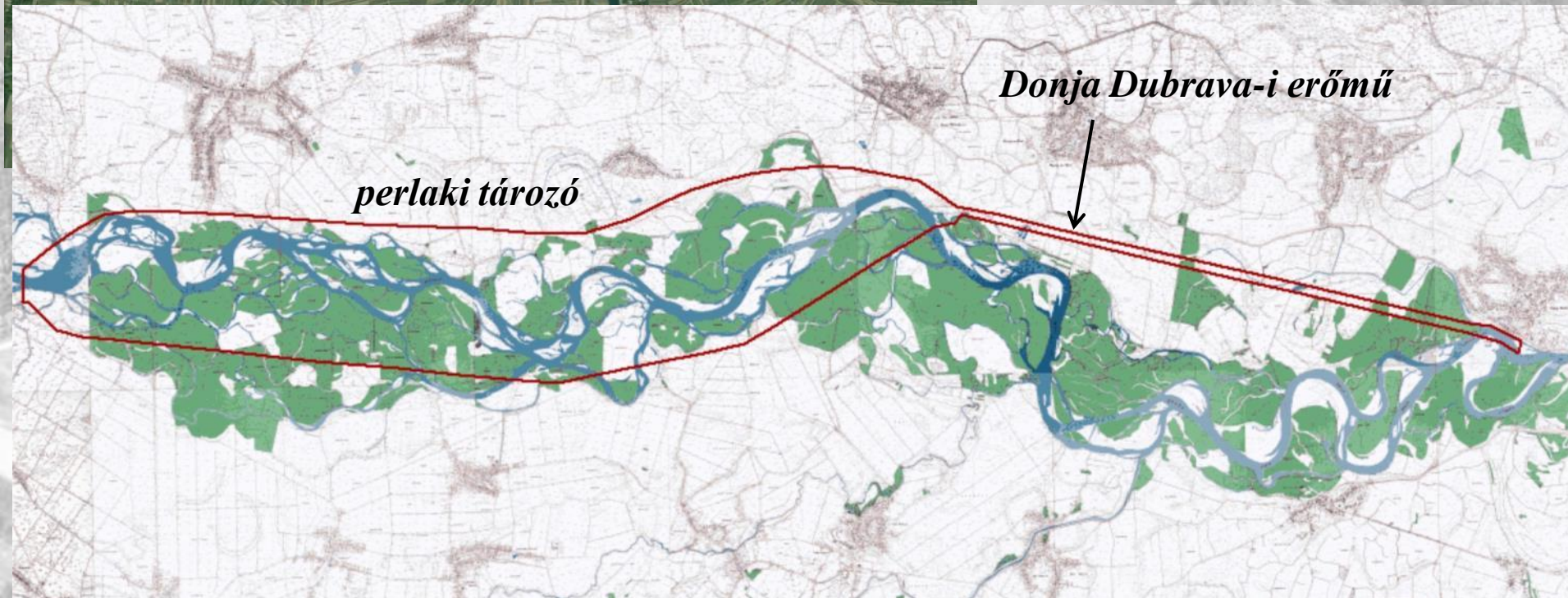
Horvátország:

- 1. 1975: Varasd (302 fkm)*
- 2. 1982: Cakovec (278 fkm)*
- 3. 1989: Donja Dubrava (254 fkm)*
– csúcsra-járatás

Vízerőművek és tározók

Magyarország

Mára megszűnt mindkét országban!!

*Horvátország
kevésbé volt ellenőrzött
+ illegális kavicskitermelés*

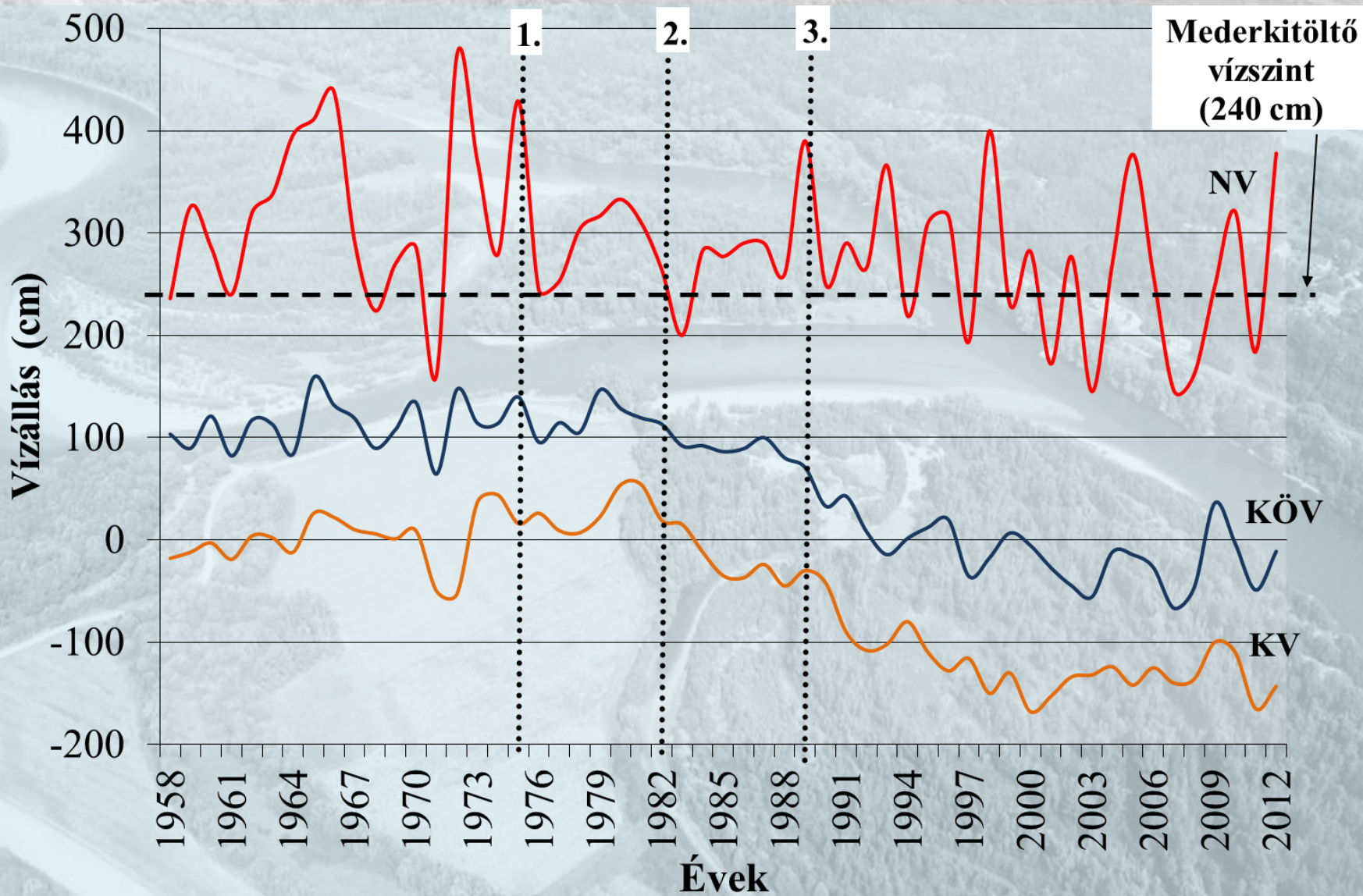

Gola

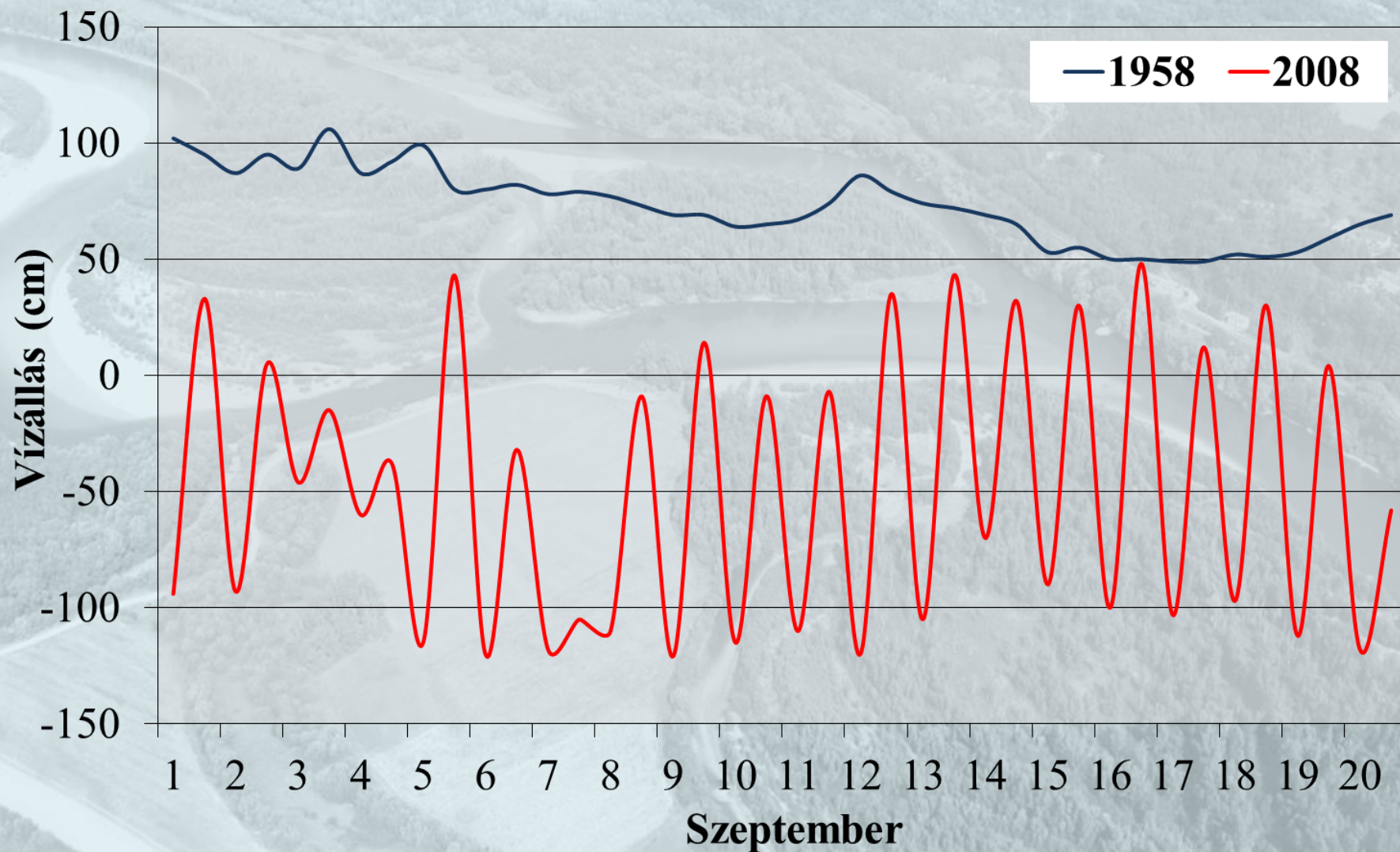
Jellegzetes vízállások alakulása az őrtilosi vízmércén

Vízállások alakulása

A napi vízállások alakulása az őrtiloszi vízmércén

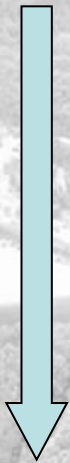

Az árvizek gyakoriságának alakulása

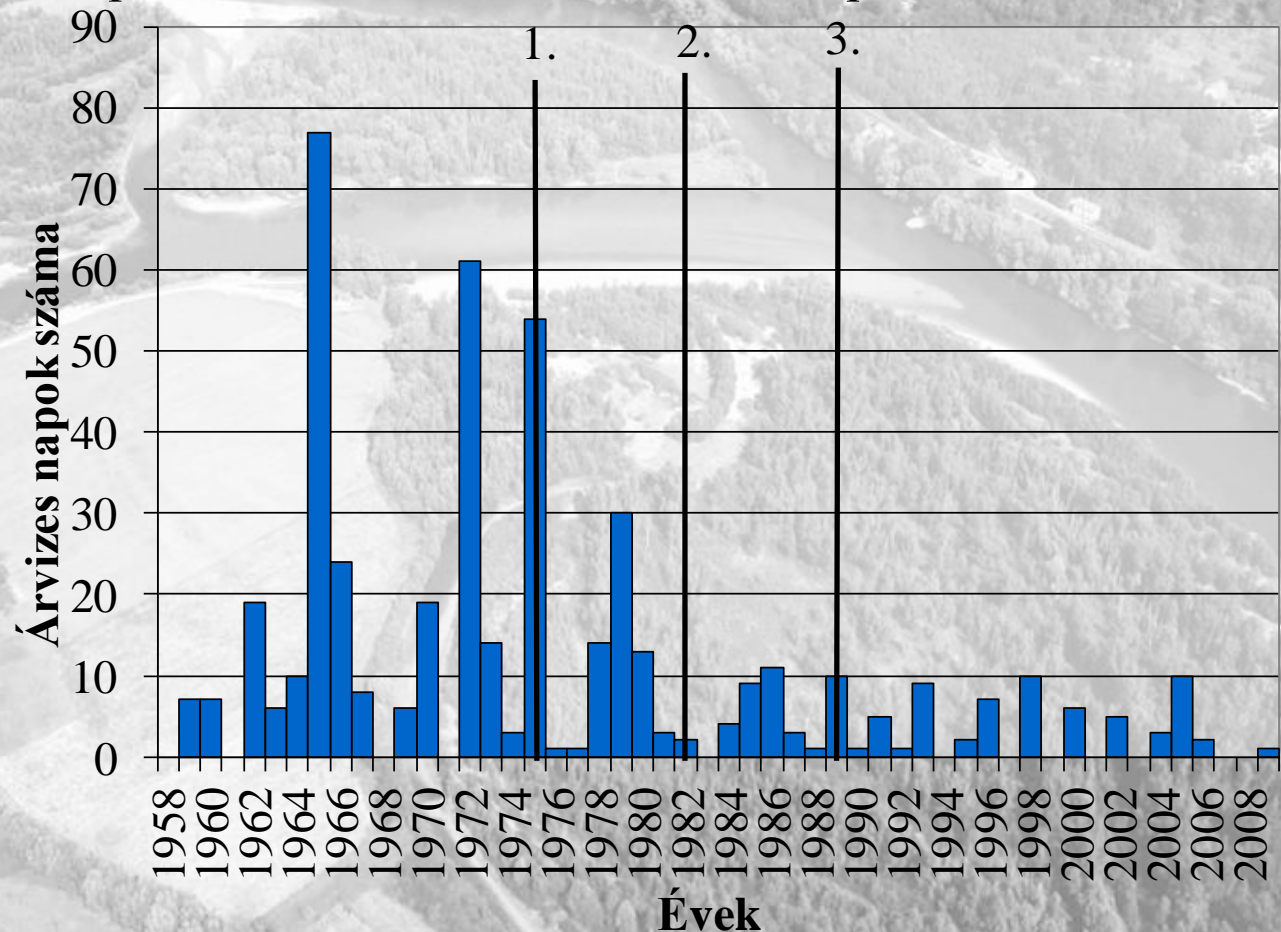
1958-1975: összesen 315 árvizes nap (18 nap/év), egy évben több árvíz

1976 óta: összesen 164 árvizes nap (5 nap/év)

Az erőművek üzembe lépése utáni 1-2 évben 1-2 árvizes nap → feltöltés

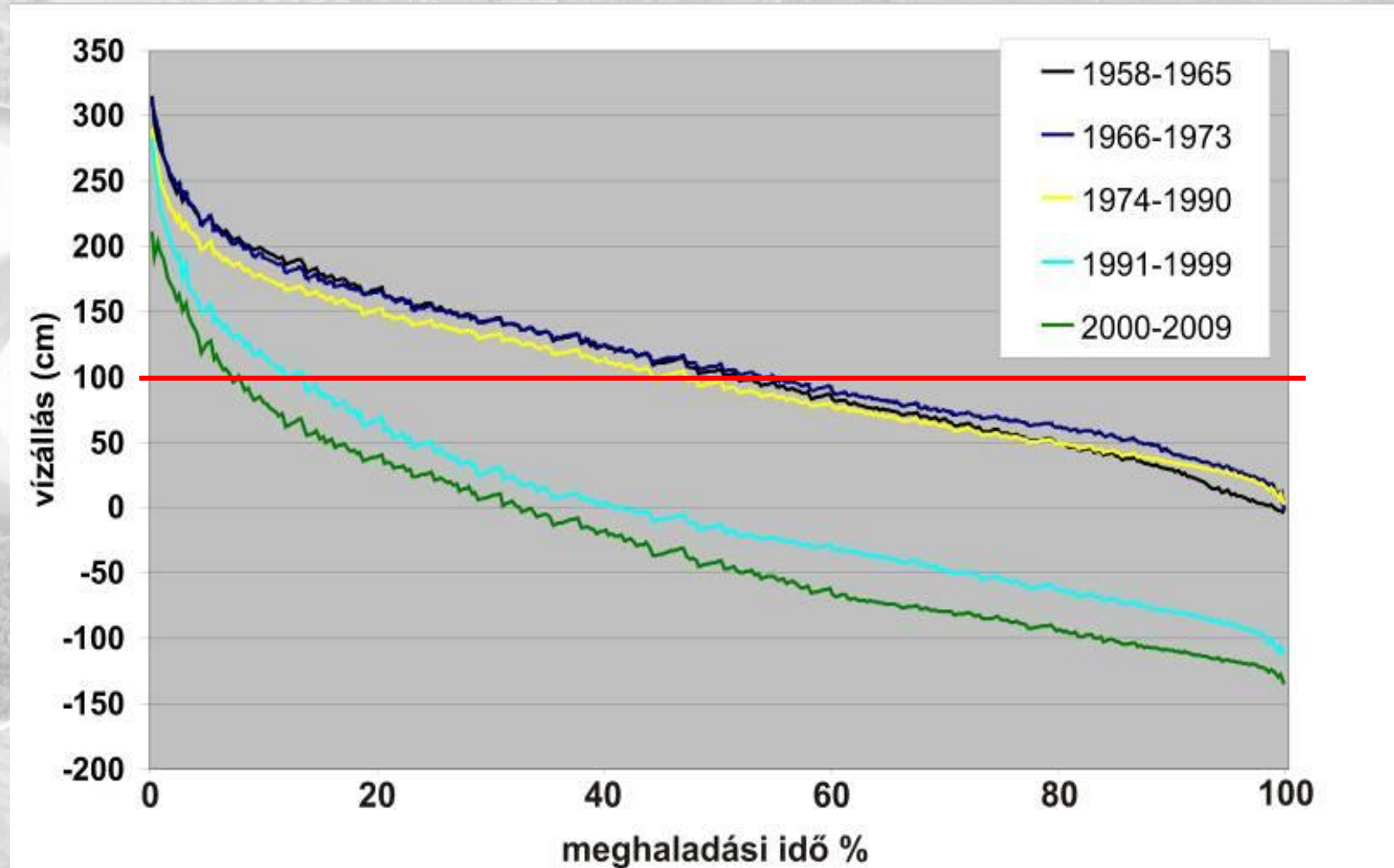

**Vízerőművek
vízjárás
kiegyenlítő
hatása**

Vízállástartósságok alakulása

KV és KÖV vízállások gyakorisága nőtt drasztikusan → csökkentek a vízszintek és tartósabbá is váltak

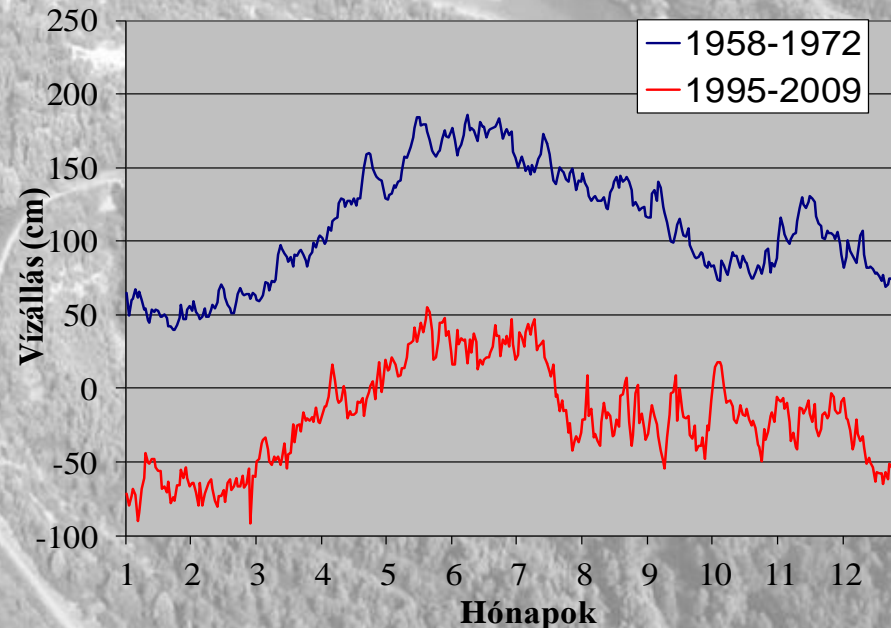
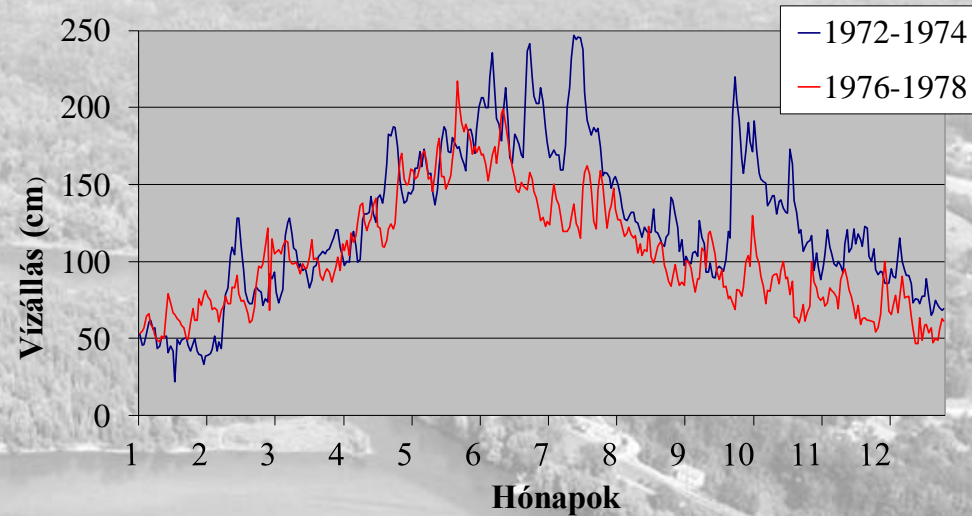
Éves vízjárás módosulása az erőművek üzembe helyezése után

1975: Varasdi-tározó megnyitása

- csökkentek a vízállások szélsőségei,
- mérséklődtek a nagyvízi maximumok, eltűnt az őszi árvíz

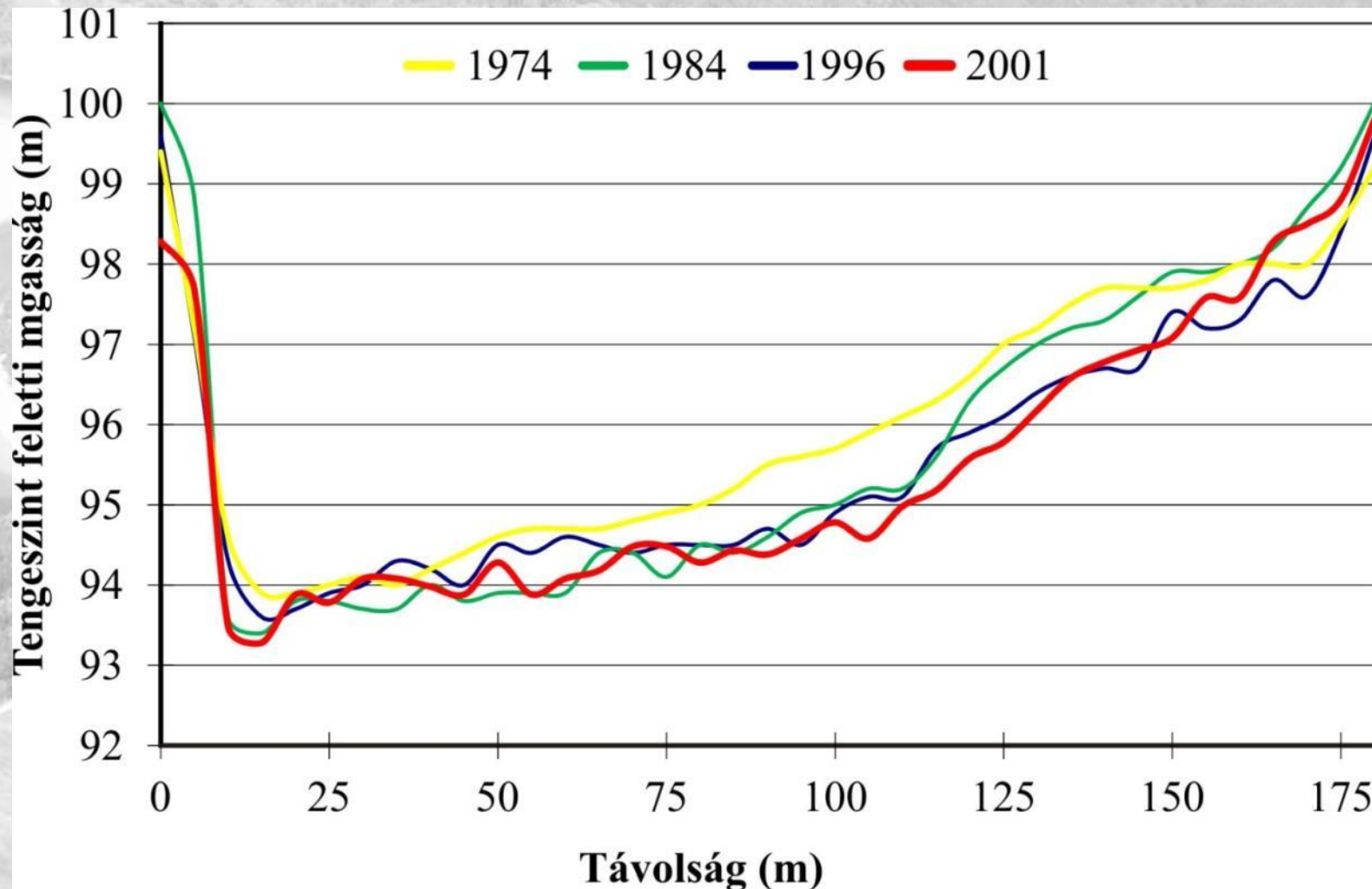
Vizsgált időszak első és utolsó 15-
éves időszaka

Átlagosan 130 cm-rel csökkent a vízszint

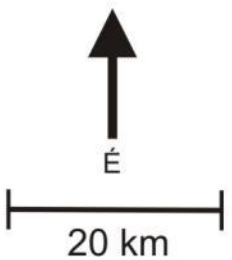
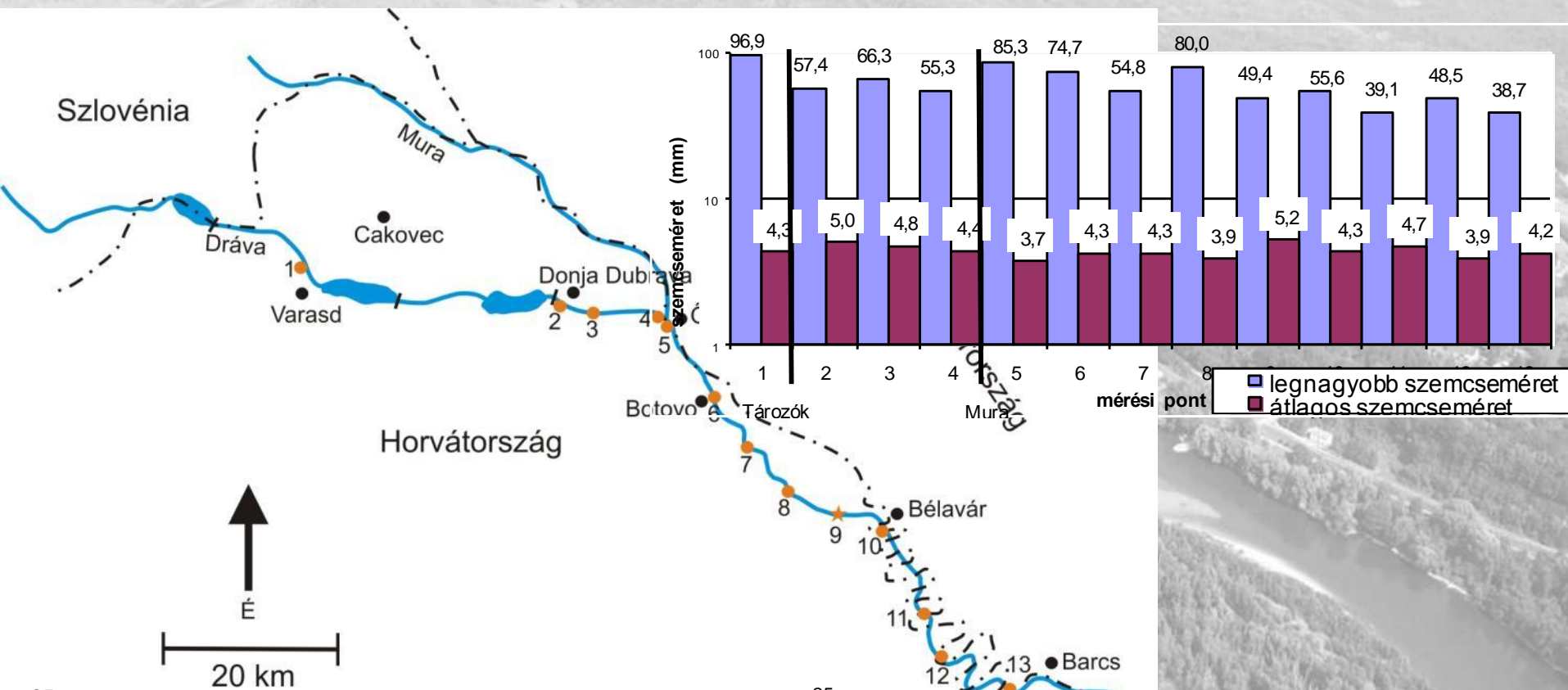

A barcsi keresztmetszvény alakulása (Horváth G., DDVIZIG)

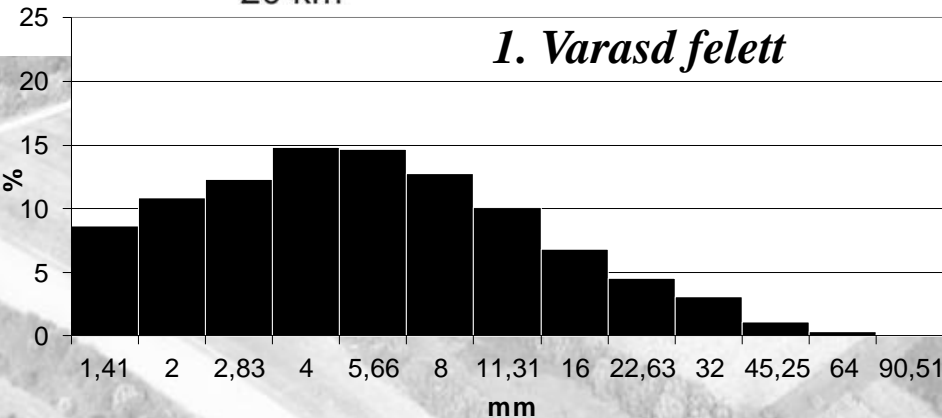

Meder bevágódása (0,8-1 m)

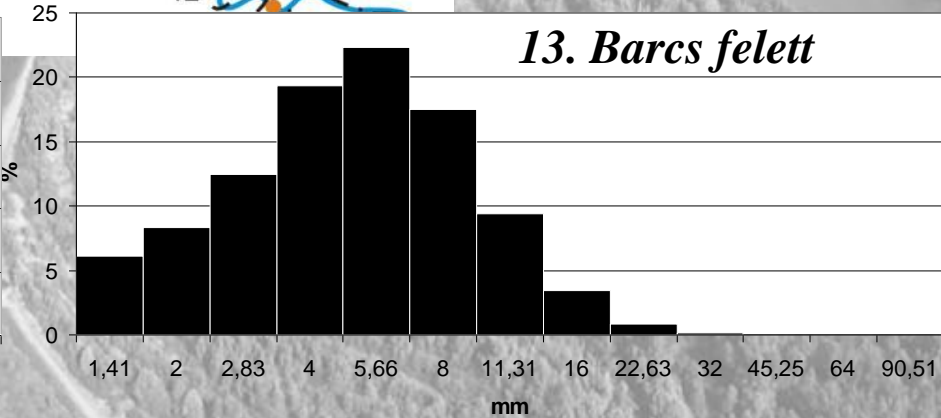

1. Varasd felett

13. Barcs felett

Donja Dubrava

Donja Dubrava

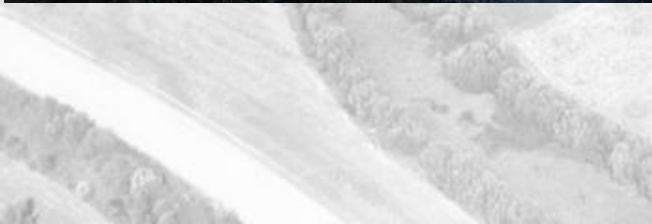

Gola

Gola

Heresznye

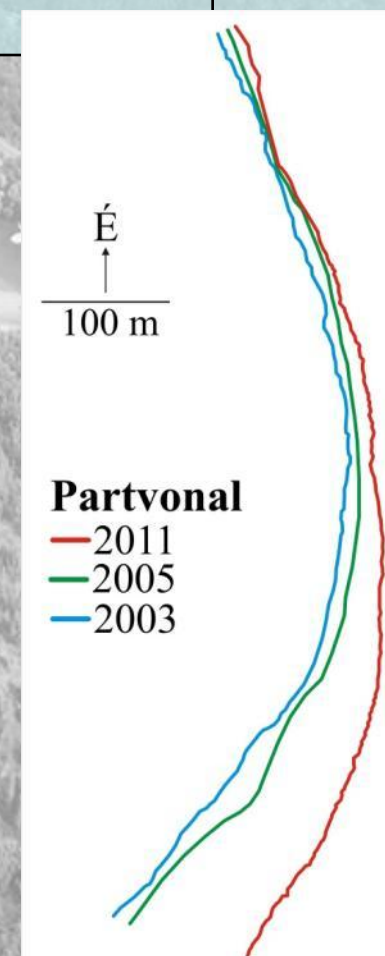
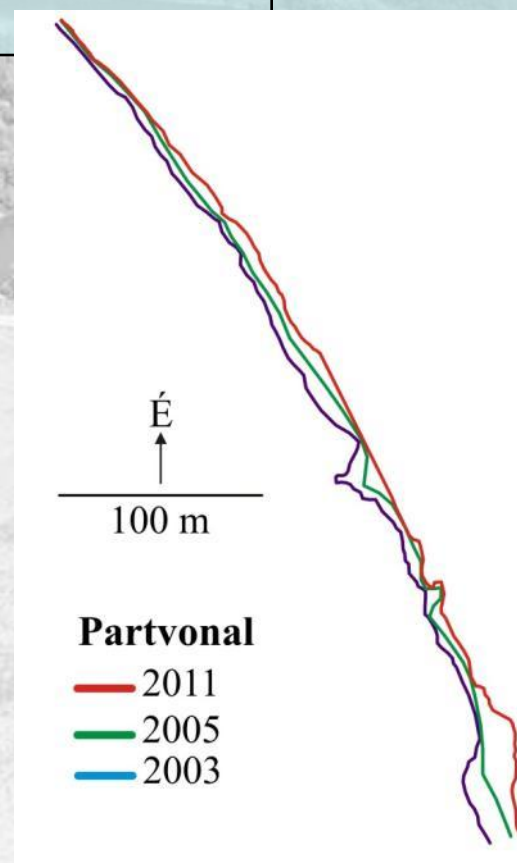
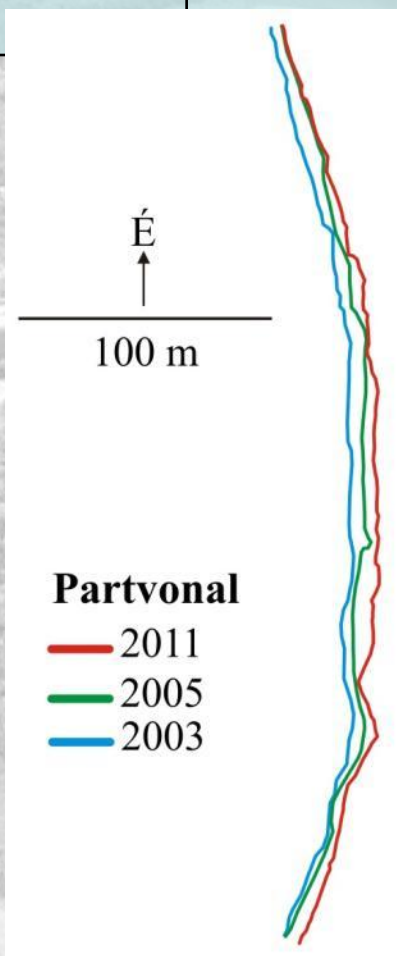
Heresznye

Partpusztulás

	Bolhó		Heresznye magaspart		Heresznye alacsonypart	
	2003-2005	2005-2011	2003-2005	2005-2011	2003-2005	2005-2011
lepusztult anyag térfogata (m³/év)	5670	2037	20 815	8093	19 510	23 806

A meder szélességének csökkenése

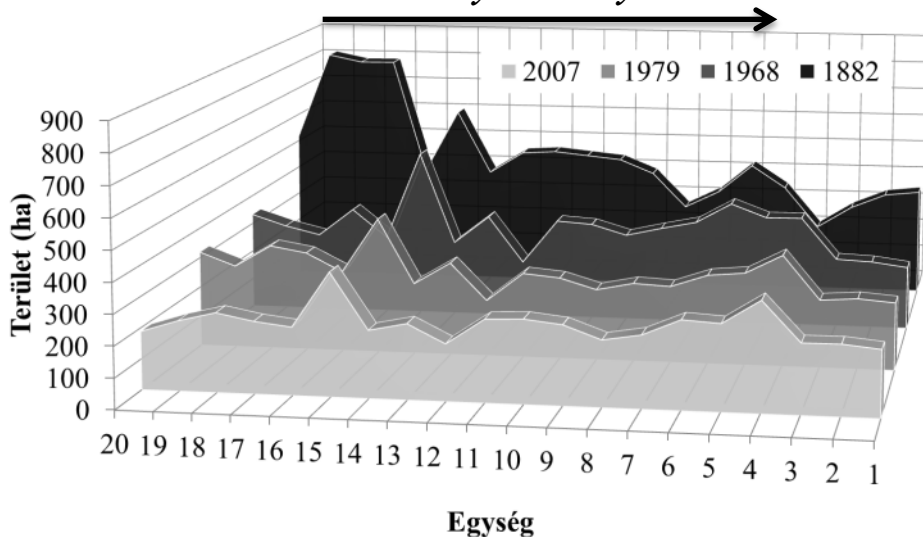
	Vízfelszín	Mederszélesség
1882-1968	-35 ha/év	-1,7 m/év
1968-1979	-63 ha/év	-3,6 m/év
1979-2007	-23 ha/év	-2,2 m/év

Órtilos-Barcs között (20-15. egység) a legjelentősebb szűkülés (- 53-75 %) 2007-re térben egységesebbé váló, keskenyebb Dráva meder jött létre

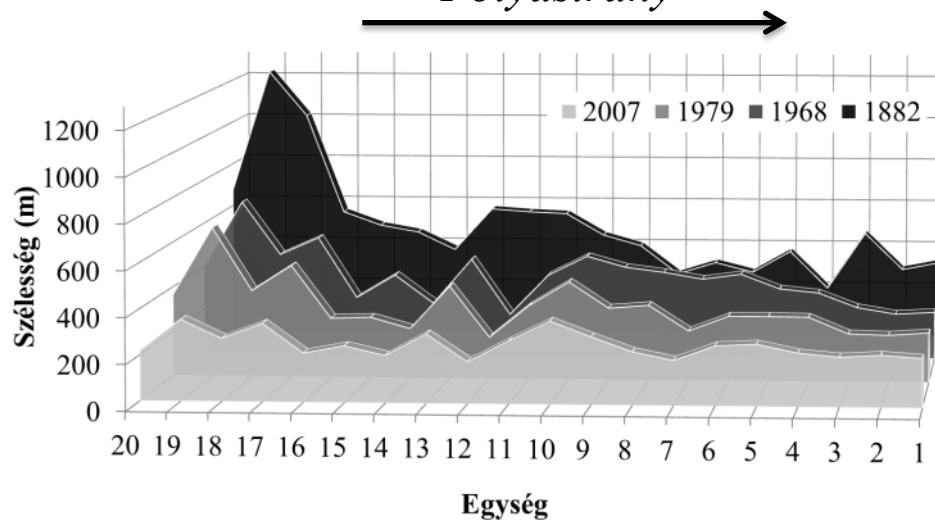
Vízfelszín területének változása

Mederszélesség alakulása

Folyásirány →

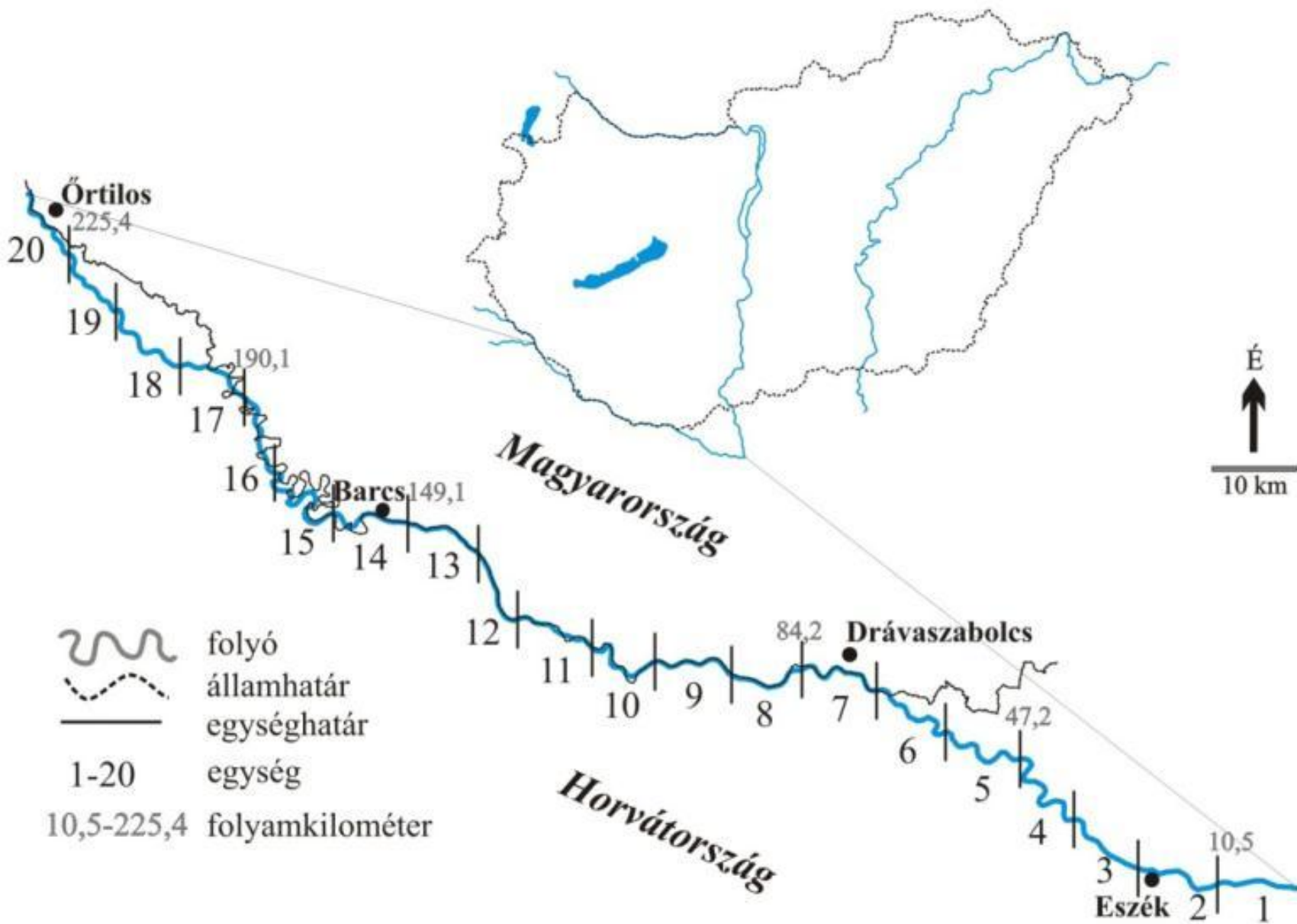

Folyásirány →

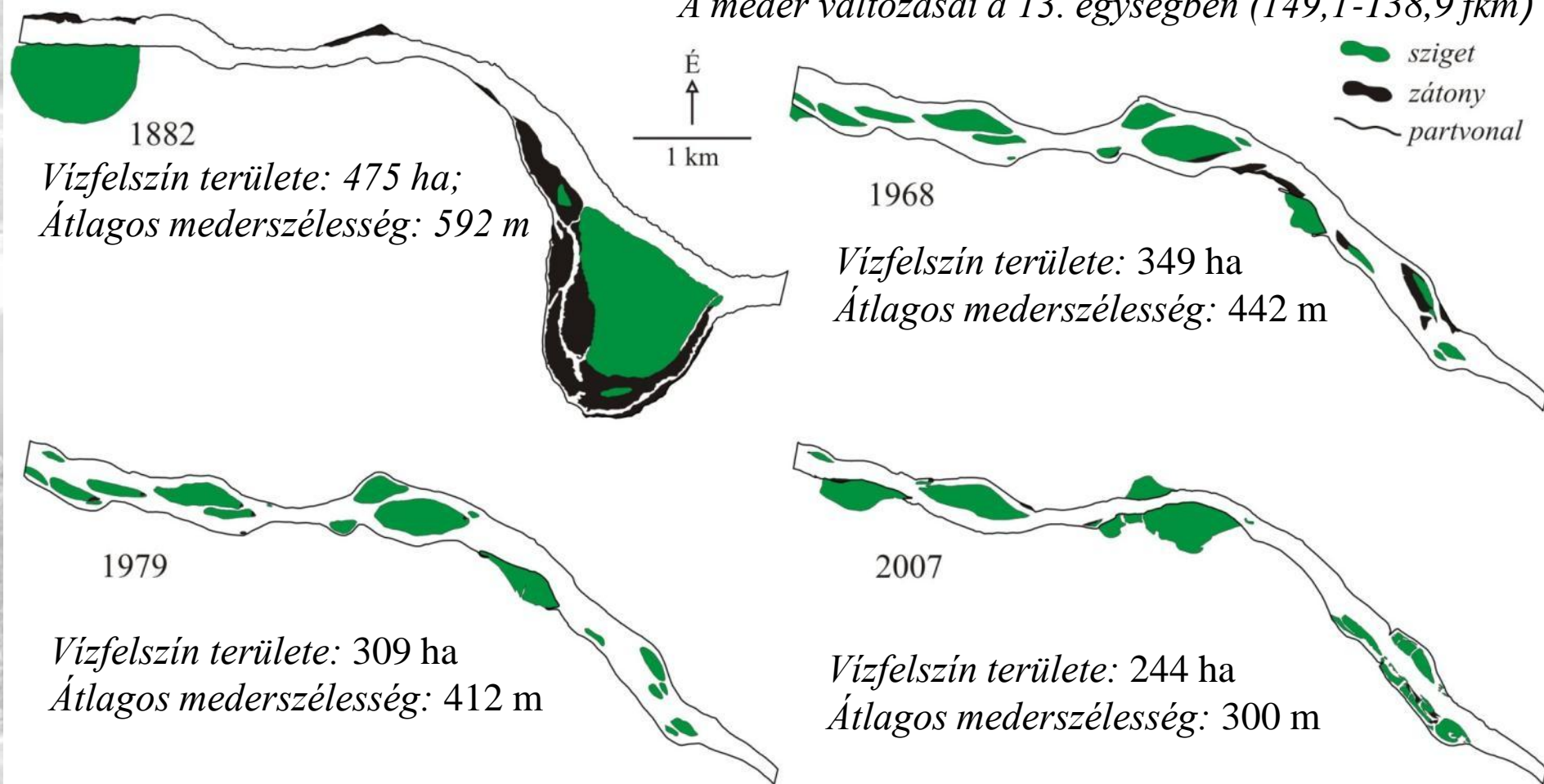

Mintaterület

A meder változásai a 13. egységben (149,1-138,9 fkm)

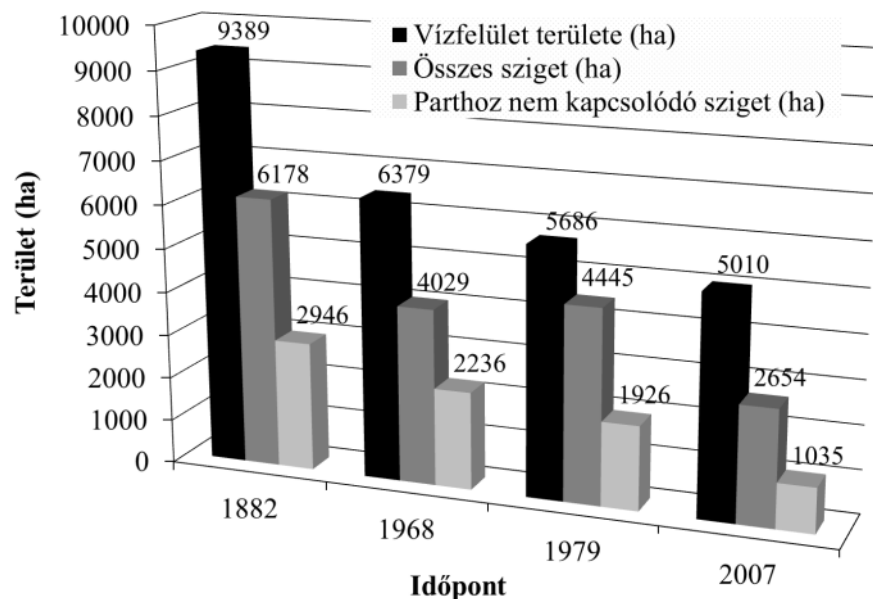
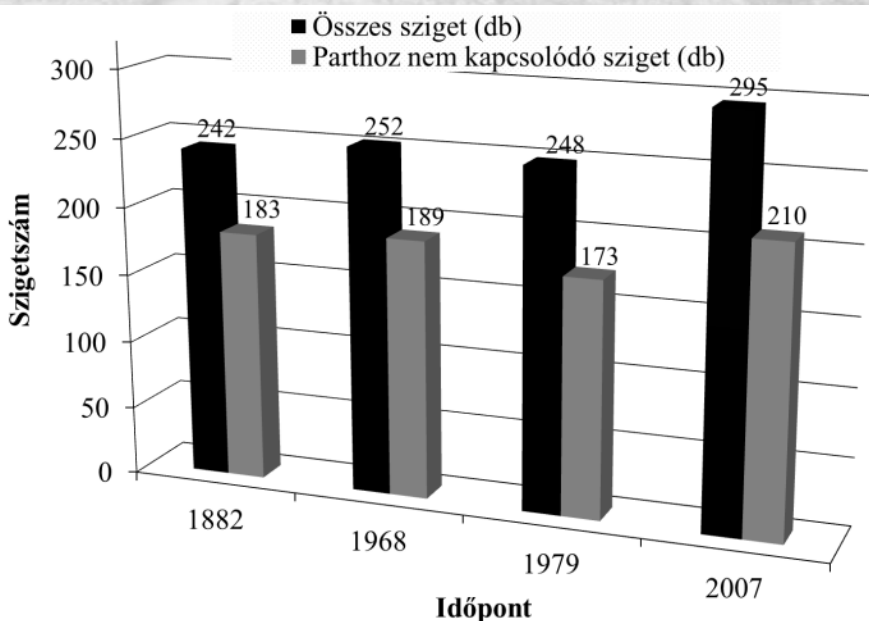
A kiegyenesített meder kiszélesedett a 20. században

→ a vízszintcsökkenés és a kisvízi mederszabályozás miatt elkezdett leszűkülni

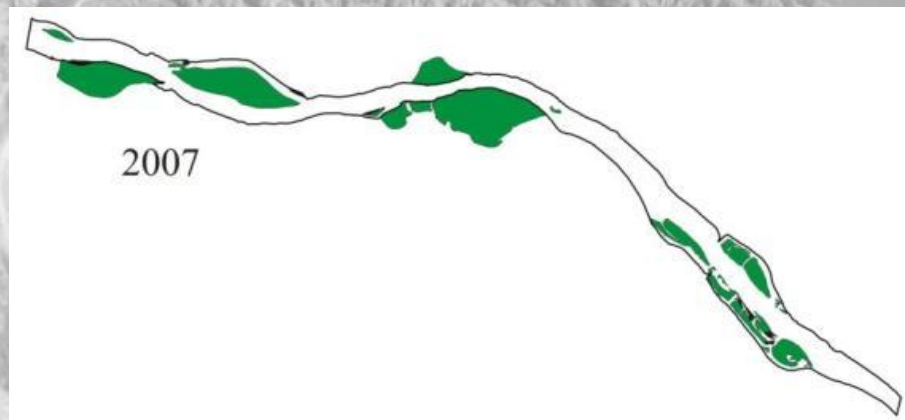
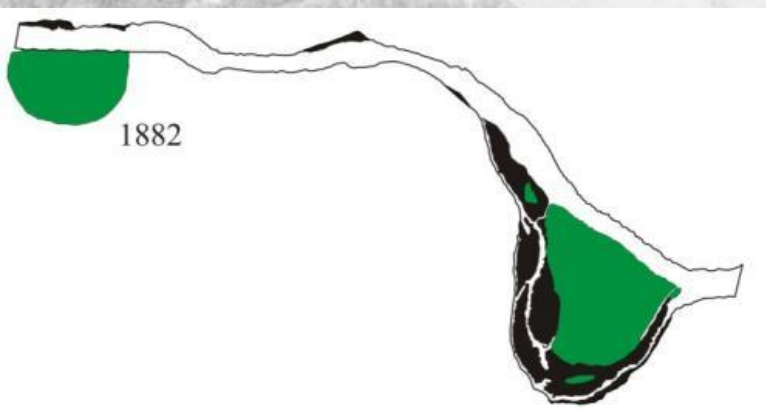
→ átalakult a szigetek jellege

A szigetek számának és területének módosulása

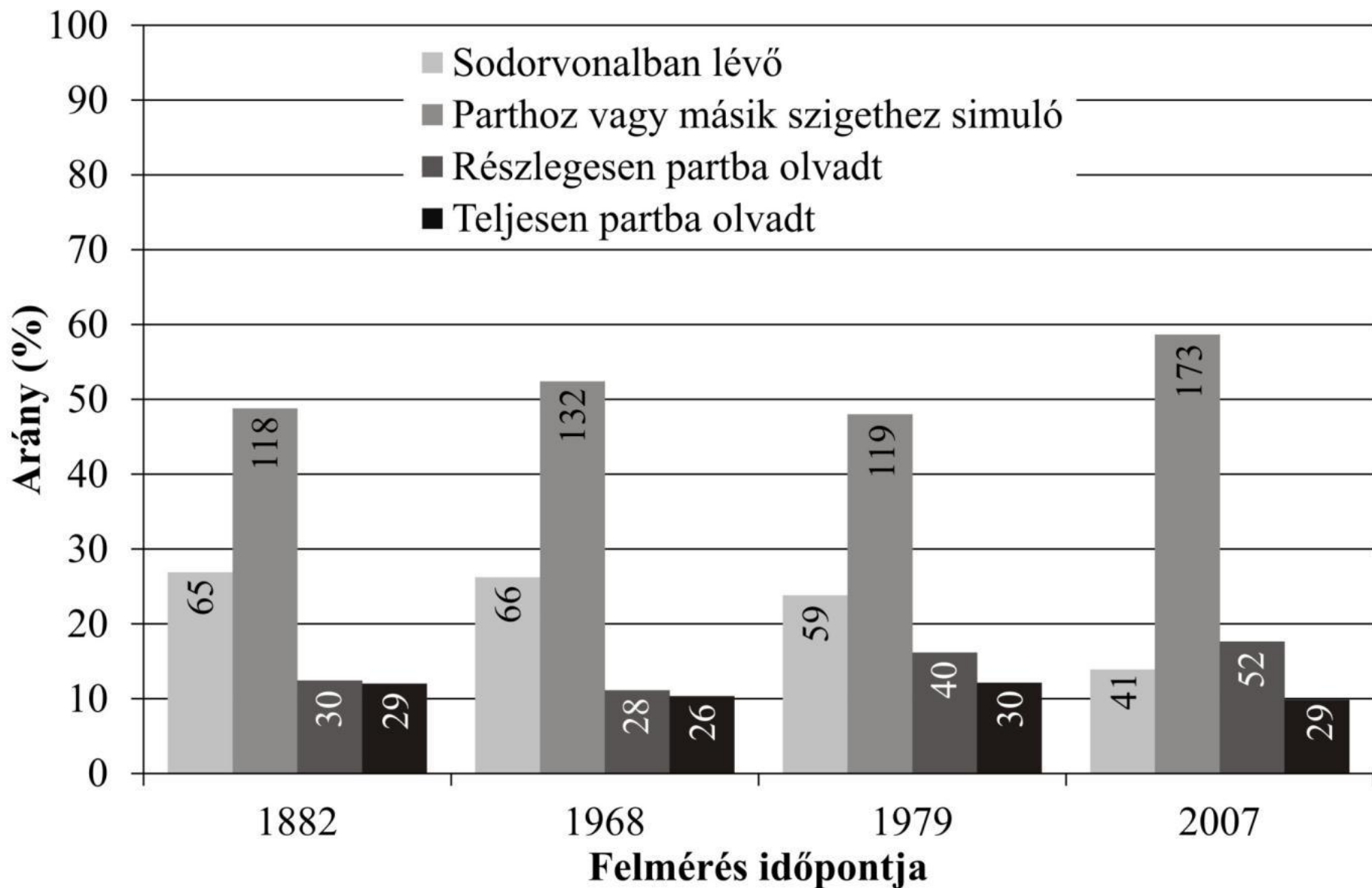

Szigetek száma kismértékben növekedett, DE területük jelentősen lecsökkent → Szigetek jellegének átalakulása

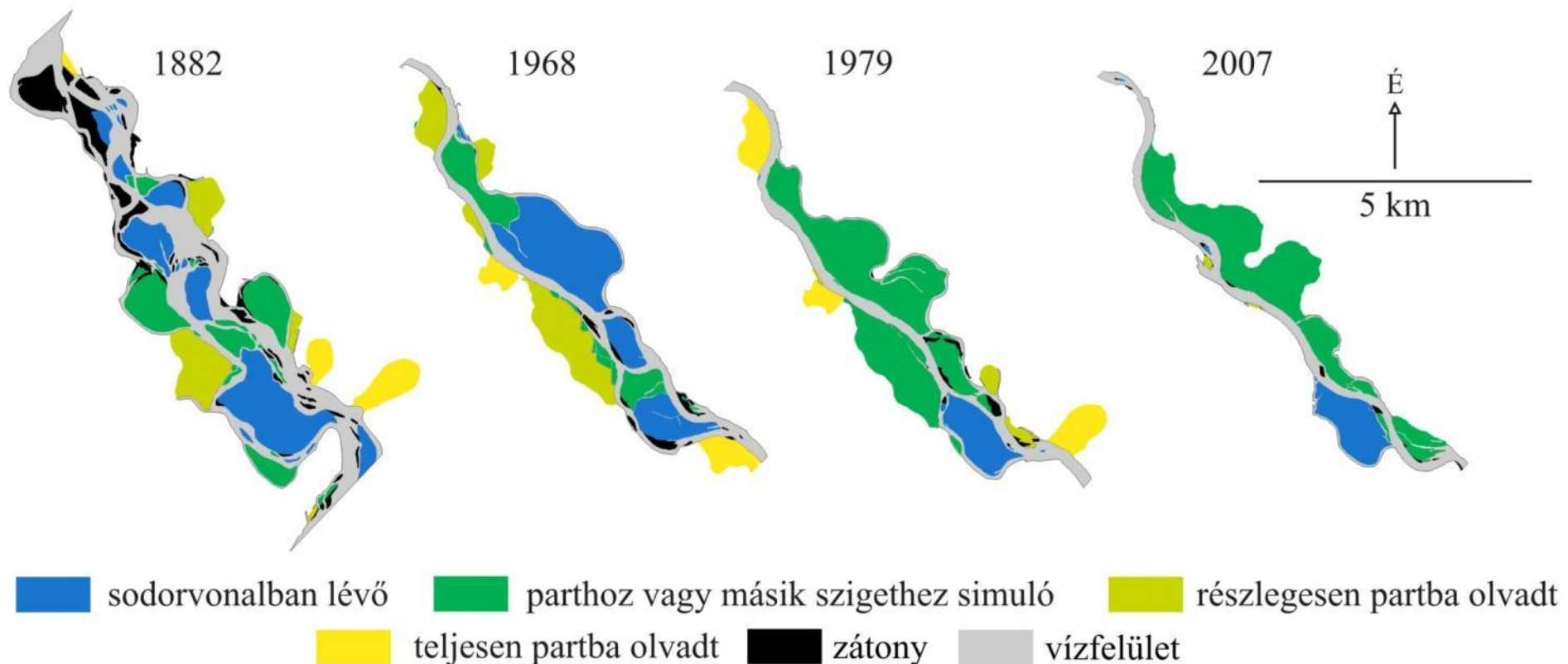
A szigetek fejlődési állapotának alakulása

Szigetek fejlődési állapotának alakulása

A szigetek és a meder változásai a 19. egységben (225,4-215,4 fkm)

A meder folyamatosan szűkült, egységesebbé vált, a morfológia „elszegényedett”

Répás

Sigetec

Cún

Drávatamási

Felsőszentmárton

Köszönöm a figyelmet!

Mura →

Dráva →

A kutatás az Európai Unió és Magyarország támogatásával a TÁMOP 4.2.4.A/2-11-1-2012-0001 azonosító számú "Nemzeti Kiválóság Program - Hazai hallgatói, illetve kutatói személyi támogatást biztosító rendszer kidolgozása és működtetése országos program" című kiemelt projekt keretei között valósult meg.

